

Tertius de Anima.

patitur ratione materie que incorruptibilis est tunc principium passiuum aque non est eiusdem generis cum actiuo ignis. Item deus est principium actiuum et tamen non respondet sibi passiuum eiusdem generis.

Ad tertium dicitur a quibusdam quod una virtus recepta in corpore est magis spiritualis quam alia maxime propter propinquitatem ad aliquod immateriale et ideo unum plus mouet intellectum quam reliquum. Si queratur que entitas sit illud quod recipitur in fantasia ab intellectu agente an sit species vel sensatio videtur quod non nec est verum quod intellectus nihil possit in corpus agere quia quando sensualitas obedit rationi. Tunc ratio mouet iudicium sensitiuum vt postea dicitur.

Ad secundam partem dicitur quod intellectus abstractit speciem a fantasmatibus id est in se trahit et recipit speciem productam a fantasmate. quod sit intelligibile actu. per quod intellectus possibilis reducit in actum quando aspectus eius inclinatur ad inferiora ex vnione corporis. vt dicit Sanctus Thomas. i. q. de anima. ar. xviij. ad vndecimum vbi dicit. Si quis certe consideret intellectus agens sicut ea que philosophus de ipso tradit non est actiuum respectu intellectus possibilis directe sed magis respectu fantasmatum. Nec est ymaginandum quod eadem species numero que prius erat in fantasia postea ponatur in intellectu deputata quia accidens non migrat de subiecto in subiectum. Et sicut cum lumine visus recipit speciem coloris pomi sine specie dulcedinis que tamen est cum colore pomi ita intellectus possibilis recipit speciem quidditatis rei materialis cum intellectu agente sine specie particularium conditionum in quibus reperitur illa quidditas unde argumenta procedunt ex malo intellectu abstractionis. Alij opinantur quod intellectus agens nil reale producit in fantasmatibus nisi forte obiective ita quod facit quidditatem in eis apparere non apparitionibus conditionibus indiuiduantibus et sic in fantasmatibus est intelligibile in actu non formaliter sed obiective sic theologi dicunt unum angelum alium illuminare licet in eo nil effectiue producat. S. Th. de veri. q. ix. ar. v. secundum.

Ad quartum iam dictum est quomodo separat et causat speciem vniuersalem in intellectu. Nec inconuenit fantasia in virtute intellectus agentis aliquid producere in intellectum possibilem. De illa autem virtute quidam dicunt quod non recipitur in fantasia sed illa virtus concurrat ad eundem effectum ad quem concurrunt fantasmata scilicet respectu intellectus possibilis unde super hoc postmodum recitabuntur tres opinionēs. Ex predictis satis patet quod sextum argumentum nihil concludit contra nos.

Ad septimum videtur quod illa distinctio herui in secundo nichil probat nec sequitur fantasia se solo non potest agere in intellectum ergo nec in virtute intellectus agentis sicut calor se solo non generat carnem sed vt est instrumentum anime. Nec est verum quod singulare prius intelligatur licet ex conformitate singularium fantasia moueat intellectum ad hoc quod recipiat similitudinem alicuius speciei. S. Th. vbi supra videtur ponere intellectum agentem propter fantasmatia. Circa predicta adhuc dubitatur quia non oportet ponere voluntatem agentem quousque voluntas aliquando actu velit et aliquando non ergo non oportet ponere intellectum agentem negatur consequentia vt patet prima parte. q. lxxxiij. ar. iij. ad tertium. voluntas enim mouetur ab intellectu et hoc sufficit vt autem intellectus moueat eam effectiue po-

stea dicitur. Secundo dubitatur an oporteat in angelo esse intellectum agentem quia non semper actu considerat vnā et eandem rem ergo ad hoc quod suus intellectus reducat de potentia ad actum requiritur in eo intellectus agens. Item res materialis non est actu intelligibilis quia intelligibile actu est immateriale vt dicit S. Th. Ad hoc ergo quod actu intelligantur ad angelo requiritur intellectus agens.

Tertio dubitatur an in nobis sint realiter duo intellectus videtur quod non quia potentie distinguuntur per obiecta sed omnes intellectus nostri habent idem obiectum ergo est tantum vnus intellectus.

Item quilibet intellectus intelligit sed in nobis non sunt simul plures intellectiones. Forte dicitur quod intellectus agens non habet intellectionem sed eas producit in intellectu possibili. Contra sequeretur quod intellectio esset actio transiens quia non est in eo a quo producit. Item tunc omnes intellectiones essent eiusdem speciei quia sunt ab eodem principio scilicet intellectu agente. Item tunc operationis esset operatio quia intellectio est operatio et producit per operationem intellectus agens.

Quarto dubitatur an fantasia se solo possit producere speciem in intellectu possibili videtur quod sic quia intelligimur per conuersionem ad fantasmatia.

Item vel species intelligibilis immediate producit ab intellectu agente vel mediate scilicet mediante fantasmate. Si secundum tunc queritur quomodo fantasmatia cum sit corpus potest immediate agere in intellectum qui est incorporeus. videtur enim quod per nullam virtutem naturalem aliquod corporeum possit immediate agere in spiritum.

Quinto dubitatur an intellectus agens semper sit in actu videtur quod non quia in homine dormiente nichil agit. Sed contra tunc oporteret ponere alium intellectum per quem intellectus agens reduceretur ad actum sicut necesse est ponere intellectum agentem per quem intellectus possibilis reducat ad actum. Item intellectus agens virtute continet omnes formas intelligibiles ergo est deus quia ipse solus omnia continet. Respondetur ad secundum dubium quod in angelo non est intellectus agens. Sanctus Thomas. prima parte. q. lxxij. ar. iij. quia ab instanti sue creationis res materiales habent in eo esse immateriale pro quanto habet omnium rerum species sibi concreatās nec accipit cognitionem a rebus materialibus. Si dicatur angelus intelligit vniuersale scilicet vniuersale fit per abstractionem ergo angeli cognoscunt res per abstractionem. Item abstrahere est cognoscere prius sine posteriori. Sed hoc potest angelus. Dicitur quod hic non loquimur de tali abstractione.

Ad tertium dubium dicitur quod potentie distinguuntur per diuersum modum se habendi ad idem obiectum scilicet actiue et passiue. Sanctus Thomas. prima parte. q. lxxix. ar. vij. et ideo intellectus agens et possibilis distinguuntur realiter. Et licet intellectio non sit subiectiue in intellectu agente tamen est subiectiue in anima in qua est intellectus agens. Ad aliud dictum est supra. Nec forte inconuenit quod operatio sit operatio / quia operatio voluntatis dependet ab opere intellectus. Sed contra quinto philosophus dicitur quod ad actionem non est per se motus ergo actionis vel operationis non est actio.

Forte dicitur quod intellectio non est actio predicamentalis. Contra omnis actio generat qualitatem ab solutam est predicamentalis sed ex actu intelligendi generatur habitus ergo est actio predicamentalis.